

นายสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์
คณบดีปัญญาไทย ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม)

คำประกาศเกียรติคุณ

นายสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์

ครูภูมิปัญญาไทย ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม)

ครูสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๑ ที่จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้ริเริ่มนำแนวคิดระบบวนเกษตรมาปรับประยุกต์ใช้ในหมู่บ้าน โดยคำนึงถึงการใช้ที่ดินและเทคโนโลยีให้เกิดประโยชน์สูงสุดด้วยการปลูกไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ปาล์ม ไม้ไผ่ ทำให้ผืนดินเกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน เป็นการฟื้นฟูสภาพความเสื่อมโทรมให้กลับมามีความอุดมสมบูรณ์ จากนั้นเผยแพร่ความรู้แก่เยาวชนผู้สนใจในชุมชน นอกชุมชน ในประเทศ และต่างประเทศ ได้จัดทำ “โครงการบ้านเรียนในป่าใหญ่” ขึ้นเพื่อถ่ายทอดความรู้ แนวคิดและการปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสมสำหรับการทำการเกษตร แก่เยาวชนประชาชนในท้องถิ่น และผู้สนใจโดยทั่วไป

การที่ ครูสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ นำความรู้ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม) ที่ตนเองศึกษา ค้นคว้า ค้นพบ ทดลองจนประสบความสำเร็จแล้วไปเผยแพร่ สอน ถ่ายทอด ให้ผู้อื่นได้เรียนรู้ นำไปปฏิบัติจนประสบความสำเร็จ เป็นประโยชน์โดยรวมแก่สังคม จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี ให้เป็นครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ ๑ ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม) ประจำปีพุทธศักราช ๒๕๕๔

นายสุทธินันท์ ประชัญญฤทธิ์

ครุภูมิปัญญาไทย ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม)

ครุสุทธินันท์ ประชัญญฤทธิ์ จากอำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นผู้นำแนวคิดระบบวนเกษตรมาปรับประยุกต์ใช้แก้ปัญหาการทำลายสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศจากการปลูกป่ายูคาลิปตัส โดยวิธีการปลูกไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ปาล์ม ไม้ไผ่ และพันธุ์ไม้ป่าในผืนป่าเดียวกันทำให้เกิดการหมุนเวียนธาตุอาหาร ผืนดินเกิดการเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และกลับมามีความอุดมสมบูรณ์ได้ด้วยวิถีธรรมชาติ

การศึกษา ชีวิต และการทำงาน

เมื่อครุสุทธินันท์ เรียนจบชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖ แล้ว ได้ออกมาช่วยพ่อแม่ทำนาทำไร่อยู่ระยะหนึ่ง แต่เนื่องจากมีปัญหาสุขภาพจึงไปทำการค้าขาย โดยการเปิดร้านขายยาที่จังหวัดสุรินทร์ แต่ก็ไม่ประสบความสำเร็จในการค้า จึงย้ายครอบครัวไปอยู่จังหวัดเชียงใหม่ในปี ๒๕๑๕ ต่อมาในปี ๒๕๒๐ จึงย้ายกลับมาช่วยพ่อแม่ทำนา ทำไร่อีกครั้งหนึ่ง ซึ่งการกลับมาบ้านครั้งนี้ นับเป็นช่วงสำคัญของชีวิต เพราะได้มีบทบาทในการเป็นผู้นำในการพัฒนาการเกษตรให้สอดคล้องกับวิถีของชุมชน

การกลับมาของครุสุทธินันท์ในปี พ.ศ. ๒๕๒๐ ได้ทำไร่เช่นเดียวกับผู้คนในละแวกนั้นนิยมกัน คือ ไร่อ้อย ไร่มัน ต่อมาเมื่อกรมป่าไม้สนับสนุนให้มีการปลูกป่า ครุสุทธินันท์ก็ได้้นำการปลูกป่ายูคาลิปตัสเข้ามาแทรกกับการทำไร่ที่ทำอยู่โดยปกติ

ท่ามกลางกระแสแห่งความขัดแย้งในสังคมช่วงนั้นว่า การปลูกป่ายูคาลิปตัสเป็นการทำลายสภาพแวดล้อม ทำลายระบบนิเวศ เพราะไม้ยูคาลิปตัสจะดูดน้ำจากพื้นดินมาก และที่สำคัญเมื่อปลูกมากๆ แล้วไม่รู้จะนำไปขายที่ใด ทำให้เกษตรกรหลายรายเลิกปลูกไป แต่ครุสุทธินันท์ยังคงแน่วแน่

การเรียนรู้

ในขณะนี้ใครต่อใครโจมตีว่าการปลูกป่ายุคาลิปตัส ทำลายสภาพแวดล้อมนั้น แต่ครูสุทธินันท์ยังคงปลูกป่าต่อไปอีก ทั้งยังขยายพื้นที่การปลูกเพิ่มมากขึ้น และนำแนวคิด “ระบบวนเกษตร (Agroforestry)” เข้ามาเป็นแนวคิดในการใช้ในพื้นที่ของตนเอง และขยายความคิดให้แก่ชาวบ้านอื่นเมื่อเกิดผลเป็นรูปธรรม แนวคิดระบบวนเกษตรนั้น จะคำนึงถึงระบบการใช้ที่ดินและเทคโนโลยี มีการปลูกไม้ยืนต้น ไม้พุ่ม ปาล์ม หรือไม้ไผ่ ซึ่งไม้ยืนต้นจะหมายรวมถึงทั้งพันธุ์ไม้ป่า ไม้ผล และต้นไม้ต่าง ๆ ที่มีบทบาทต่อการให้ ผลผลิต นอกเหนือจากเนื้อไม้เท่านั้น เช่น ไม้ผล อาหารสัตว์ ผลผลิตจากเปลือก ดอกไม้ ใบไม้ น้ำมัน ยารักษาโรค รวมทั้งต้นไม้ที่ให้ รมเงา การป้องกันดินพัง การหมุนเวียน ของธาตุอาหาร และต้นไม้ที่เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์และแมลงต่าง ๆ

นอกจากการปลูกพืชเกษตรแล้ว ยังมีการเลี้ยงปศุสัตว์ในพื้นที่เดียวกัน โดยมีการ จัดช่องว่าง (space) หรือการจัดช่วงเวลา (time) ของการอยู่ร่วมกันให้เหมาะสม เพื่อให้ มีปฏิสัมพันธ์กันระหว่างองค์ประกอบต่าง ๆ ทั้งทางด้านนิเวศวิทยาและด้านเศรษฐกิจ

องค์ความรู้

นอกจากการปลูกป่าแล้ว ครูสุทธินันท์ยังมีกิจกรรมที่เสริมขึ้นมาจากการปลูกป่า โดยการปลูกพืชควบและเลี้ยงสัตว์ โดยพืชที่ปลูกก็จะมีหลากหลายชนิดทั้งคนกินได้ และ สำหรับเป็นอาหารสัตว์ ผลผลิตทางด้านการเกษตรที่เหลือทำให้ครูสุทธินันท์คิดทดลอง ทำ กิจกรรมอุตสาหกรรมขนาดย่อมขึ้น ได้แก่ การเผาถ่าน การแปรรูปไม้ การผลิต อิฐดินซีเมนต์ การผลิตอาหารสัตว์ การถนอมอาหาร ซึ่งนอกจากจะเป็นการพึ่งพา ตนเองได้แล้ว ครูบาสุทธินันท์ยังได้ขยายความรู้ด้านต่าง ๆ ออกไปสู่ผู้ที่สนใจได้เรียนรู้ และนำความรู้ไปปฏิบัติสร้างงานและรายได้ให้กับครอบครัวได้

ในการทำกิจกรรมอุตสาหกรรมขนาดย่อมของครูสุทธินันท์นั้น ได้ค้นคิดเตอบ ไม้ขึ้นเพื่อใช้อบไม้ยูคาลิปตัสด้วยตนเอง เพราะโดยปกติไม้ยูคาจะเป็นไม้ที่เนื้ออูมน้ำ จึงไม่เป็นที่นิยมนำมาสร้างบ้านเพื่ออยู่อาศัย แต่ครูสุทธินันท์ก็ได้คิดค้นและทดลองอบ จนกระทั่งเรียนรู้ถึงระยะเวลาและอุณหภูมิที่เหมาะสมในการอบเนื้อไม้จนสามารถ นำมาสร้างที่อยู่อาศัยของตนเองได้ และในปัจจุบันนี้บ้านของครูสุทธินันท์ที่สร้างด้วยไม้ ยูคาลิปตัส ก็เป็นศูนย์การเรียนรู้ที่สำคัญของผู้คนทั้งในและนอกชุมชน

สำหรับไม้ยูคาลิปตัส ที่มีลำต้นเล็ก ไม่สามารถที่จะนำมาอบเพื่อนำไปเลื่อยเป็น แผ่นสำหรับการสร้างบ้านได้ ก็จะนำมาเผาเป็นถ่าน โดยใช้เตาเดียวกันกับที่อบไม้ยูคาฯ ที่มีลำต้นใหญ่กว่า ซึ่งครูบาสุทธินันท์ได้เรียนรู้ว่าจะต้องใช้อุณหภูมิที่เหมาะสมในการเผา อย่างไร จึงจะได้ถ่านที่มีคุณภาพ นอกจากจะนำถ่านที่เผาด้วยตนเองมาใช้เป็นพลังงาน

ในปรุงอาหารแล้ว ครูสุทธินันท์ยังสามารถส่งถ่านไม้ยูคาไปต่างประเทศ ซึ่งสามารถทำเงินได้ปีละไม่น้อย เมื่อความต้องการถ่านไม้ยูคาฯ ของต่างประเทศเพิ่มขึ้นเกินกำลังการผลิตของตนเอง ครูสุทธินันท์ก็ชักชวนให้ชาวบ้านที่สนใจมาเรียนรู้ การเผาถ่านสำหรับไว้ใช้ในบ้านของตน ส่วนที่เกินก็นำมาสมทบกันเพื่อส่งออก ทำรายได้ให้กับครอบครัวอีกทางหนึ่ง

การถ่ายทอดความรู้

ผลจากการที่ครูสุทธินันท์ เป็นผู้ที่ไม่หยุดนิ่งในการจะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ และเมื่อตนเองได้รู้แล้ว ก็นำไปถ่ายทอดให้เป็นประโยชน์กับผู้อื่นได้อีก ทำให้บ้านของครูสุทธินันท์ มีผู้มาขอศึกษาไม่ได้ขาด ทั้งที่มาจากต่างถิ่นทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ มาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ โดยเฉพาะคนจากประเทศออสเตรเลียได้มาขอศึกษาว่า ไม้ยูคาฯ สามารถสร้างบ้านได้อย่างไร และแสดงความชื่นชมมากที่ได้เห็นการใช้ประโยชน์จากไม้โตเร็วอย่างคุ้มค่าในประเทศไทย ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าองค์ความรู้ของครูสุทธินันท์นั้น นอกจากจะเป็นประโยชน์ และเป็นที่น่าสนใจในระดับชาติแล้ว ยังสามารถนำความรู้สู่สากล หรือที่เรียกว่าระดับนานาชาติด้วย

การถ่ายทอดความรู้ที่ครูสุทธินันท์ จัดทำโครงการ **“บ้านเรียนในป่าใหญ่”** เพื่อใช้เป็นสถานที่ถ่ายทอดความรู้ให้แก่เยาวชน และผู้ที่สนใจโดยทั่วไป ได้แก่

- เยาวชน
- นักเรียน นักศึกษา
- นักวิชาการ
- ประชาชนทั่วไป
- สมาชิกเครือข่ายปราชญ์ชาวบ้านและพหุภาคีอีสาน

เนื้อหาการถ่ายทอดความรู้

ครูสุทธินันท์ กำหนดเนื้อหาการถ่ายทอดความรู้ แก่เยาวชนและผู้สนใจในเรื่องต่างๆ ได้แก่

- ความรู้เรื่องวนเกษตร
- การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ
- การจัดการและการใช้เทคโนโลยีชีวภาพที่เหมาะสม
- การผลิตและการแปรรูปผลิตผลการเกษตร

วิธีการถ่ายทอดความรู้

ครูสุทธินันท์ได้จัดกิจกรรมการถ่ายทอดความรู้ใน ๓ ลักษณะ คือ

- **บรรยายในพื้นที่** ในแต่ละเดือนจะมีผู้มาเยี่ยมชมเยือนหลายคณะ หลายสถานภาพ เช่น กลุ่มนักเรียน กลุ่มนักศึกษา กลุ่มเกษตรกร (ทั้งในและนอกพื้นที่) กลุ่มองค์กรชาวบ้าน กลุ่มภาคเอกชน กลุ่มสื่อมวลชน กลุ่มองค์กรระหว่างประเทศ และกลุ่มนักวิชาการ/นักวิจัย
- **บรรยายและอภิปรายในการสัมมนา** เป็นการรับเชิญเป็นวิทยากรบรรยายและเข้าร่วมประชุม สัมมนาทั้งที่จัดโดยสถาบันการศึกษาทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค
- **ถ่ายทอดประสบการณ์ผ่านสื่อต่างๆ** มีทั้งการมาบันทึกภาพในพื้นที่และเชิญไปออกรายการสด ซึ่งปีหนึ่งประมาณ ๒-๓ ครั้ง
- **การให้คำปรึกษา**
- **การฝึกปฏิบัติ**
- **การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน**

ครูสุทธินันท์ได้นำประสบการณ์การเรียนรู้ด้วยตนเองเผยแพร่แก่ผู้ที่สนใจทำให้สามารถแก้ไขปัญหาสภาพความเสื่อมโทรมของสิ่งแวดล้อมอย่างได้ผล นำความรู้ที่มีถ่ายทอดให้แก่เยาวชน ประชาชนที่สนใจ เพื่อนำไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน

การที่ ครูสุทธินันท์ **ปรัชญพุทธิ** เป็นบุคคลผู้ทรงภูมิปัญญาด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม) เป็นผู้สร้างสรรค์และสืบสานภูมิปัญญาดังกล่าวอย่างต่อเนื่อง จนเป็นที่ยอมรับของสังคมและชุมชน จึงได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติจากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรีให้เป็น **ครูภูมิปัญญาไทย** เพื่อทำหน้าที่ถ่ายทอดภูมิปัญญาในการจัดการศึกษาทั้งการศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ตามนัยพระราชนิพนธ์ปฏิวัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช ๒๕๔๒

ครูสุทธินันท์ ปรัชญพฤทธิ์ หรือที่ชาวอีสานมักจะเรียกขานว่า ครูบาสุทธินันท์ นั้น ปัจจุบันอายุ ๕๓ ปี เกิดเมื่อวันที่ ๒๑ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๔๙๑ ที่อำเภอสตึก จังหวัดบุรีรัมย์ เป็นบุตรของ นายเทียบ และนางสมบุรณ์ ปรัชญพฤทธิ์ สมรสกับ นางสาวฉวี มีบุตรด้วยกัน ๔ คน

การศึกษา

- ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๖

เกียรติคุณที่ได้รับ

- พ.ศ. ๒๕๓๔ ได้รับเลือกให้เป็นเกษตรกรดีเด่นแห่งชาติ สาขาปลูกสร้างสวนป่า
- พ.ศ. ๒๕๓๕ ได้รับรางวัลจากองค์การ FAO สาขา Outstanding Accomplishments in Tree Farming
- พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้รับโล่ประกาศเกียรติคุณจากกรมป่าไม้ในฐานะผู้ทำคุณประโยชน์ในเรื่อง ป่าไม้ และเป็นตัวแทนประเทศไทยเข้าร่วมประชุมเรื่อง ยุคาลิปตัสโลก ปี ๒๕๓๖
- พ.ศ. ๒๕๓๘ เป็นตัวแทนของประเทศไทยร่วมประชุมองค์การระหว่างประเทศร่วมกับมูลนิธิ ซาซากาวา ประเทศญี่ปุ่น ที่ประเทศฟิลิปปินส์
- พ.ศ. ๒๕๔๑ ได้รับปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต กิตติมศักดิ์ จากสถาบันราชภัฏบุรีรัมย์
- พ.ศ. ๒๕๔๔ ครูภูมิปัญญาไทยรุ่นที่ ๑ ด้านเกษตรกรรม (การปรับใช้เทคโนโลยีที่เหมาะสม) จากสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ สำนักนายกรัฐมนตรี